

Beszámoló:

"Az öntözésfejlesztés aktuális kérdései" című előadói ülésről

Április 25-én a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Öntözési és Vízgazdálkodási Önálló Kutatási Osztálya (NAIK ÖVKI) és a Magyar Öntözési Egyesület (MÖE) szervezte „Az öntözésfejlesztés aktuális kérdései” c. előadó ülésre került sor. A levezető elnök Bozán Csaba NAIK ÖVKI osztályvezető volt. **Dr. Ligetvári Ferenc, professzor, MTA doktora** „Az öntözésfejlesztés aktuális helyzete” címmel; **Dr. Tóth Árpád az Aquarex'96 Kft ügyvezető igazgatója** „Az öntözés társadalmi megítélése” címmel és **Cifka Gábor a Plantor Kft építészmérnöke** a „Mezőgazdasági öntözés vízjogi engedélyeztetése” címmel tartottak előadást.

Bíróné Dr. Oncsik Mária a Magyar Öntözési Egyesület (MÖE) elnökszónya köszöntötte a program résztvevőit, majd a mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztési pályázatról szólt, amelyhez szorosan kapcsolódnak a program előadásai. A MÖE és saját nevében is megköszönte a házigazdának, a NAIK Öntözési és Vízgazdálkodási Önálló Kutatási Osztályának (NAIK ÖVKI), hogy keretet adott a programhoz, és mindenkinek jó tanácskozást kívánt. Bozán Csaba NAIK ÖVKI osztályvezető, levezető elnökként köszöntötte az előadói ülésen résztvevőket és ismertette a programtervet. Örömmel emelte ki, hogy immár tradicionálisan harmadik alkalommal megrendezett előadói ülésen szép számmal megjelentek. Ezután a NAIK ÖVKI jelenlegi helyzetét konstatálta, valamint hangsúlyozta, hogy az osztály a jövőbeni tervként olyan kutatásokat szándékozik folytatni, amelyek könnyen adaptálhatók lesznek a gyakorlatba és az osztály intézetté érését indukálják. Az öntözésfejlesztési tervek, tervezetekről sok szó esik, viszont véleménye szerint, az számít igazán, hogy ezek hogyan fognak megvalósulni a gyakorlatban. Ezzel összefüggésben hallhattunk előadásokat.

Az első előadásban Dr. Ligetvári Ferenc, professzor, MTA doktora „Az öntözésfejlesztés aktuális helyzete” címmel tartott előadást. Professzor úr reménykedik, hogy a vízgazdálkodásra vonatkozóan a politikusok racionálisan fognak a közeljövőben dönteni. Kiemelte, hogy a gondolkodásban a víznek a szerepe megváltozott, tehát a „zöldből” elindultunk a „kék” felé. Gunter Pauli "Kék Gazdaság" című könyvét hozta példaként (10 év, 100 innováció, 100 millió munkahely). A „kék gazdaság” az ökoszisztémák működéséhez hasonló környezetvédelmi technológiákat jelenti, a hozzájuk kapcsolódó K+F-fel. A "kék gazdaság" a természetben található megoldásokat kutatja, és azokhoz hasonló technológiákat és rendszereket hoz létre. A rendszer lényege, hogy lokálisan egymásba kapcsolódnak a

ciklusok, így egyszerre több termék és szolgáltatás előállítására képes a vállalkozás. A vízkivétel növekedése 2025-re a fejlődő országokban 50%-kal, a fejlett országokban 18%-kal növekszik. A vízhiány okozta kiszolgáltatottság 2025-re közvetlenül 1,8 milliárd embert érint. Az öntözött és művelt területek arányát az UNESCO által közzétett táblázatban, kontinensekre lebontva mutatta be. E szerint Ázsia az, amelyik öntözésre leginkább berendezkedett, viszont ez a rizs termesztés miatt van. Professzor úr hangsúlyozta, hogy Magyarországon az öntözött területek (2%) a mezőgazdasági bevétel 25%-át és a foglalkoztatottak 75%-át adják. A politikusok hajlamosak rosszul megfogalmazni az öntözött területek jelentőségét. Az országoként kimutatott öntözött területek aránya tartozhat a nagyon kis-, a kis-, a közepes- és a nagy gazdaságok kategóriájába. Magyarországon a közepes- (~7%) és nagy gazdaságok (~93%) vannak túlsúlyban. Az előadó ezután a különböző öntözési módokat (árasztó-, áztató-, esőszerű-, fagyvédelmi-, mikro-, és üvegházi mikroöntözést) ismertette. Szólt a vízgazdálkodást-, az öntözést támogató monitorozás jelentőségéről és az öntözés környezetre gyakorolt hatásairól. Szintetizáló előadásában még hallhattunk többek közt az öntözővíz igény növekedéséről az EU-ban, a világ élelmiszertermeléséről, az élelmiszer fogyasztás változásáról, egyes termékek vízlábnyomáról (pl. 1 kg csokoládé előállításához 17200 liter vízre van szükség), az öntözésfejlesztés kérdéseiről, a csapadékra alapozott gazdálkodásról. Az előadás zárógondolataiban részletesen kifejtette és megindokolta a mezőgazdasági vízhasználat jelenlegi problémáit és kihívásait.

A következő előadó Dr. Tóth Árpád, ügyvezető igazgató, Aquarex'96 Kft „Az öntözés társadalmi megítéléséről” tartott előadást. Nyomatékosította, hogy a magyarországi vízgazdálkodási beavatkozások nem befolyásolják a vízhiányos területek ellátottságát. Az adott helyen kell víz-, szennyvíztisztító telepet, víztározót építeni. A Távols-Keleten alkalmazott árasztásos „öntözés” lényegileg csapadékra alapozott mezőgazdaság. Hazánk nagy folyói magas hegységekben erednek, vízhozam csökkenésre szerinte nem kell számítanunk. Magyarország elhelyezkedése egyedi, ezt kell kihasználnunk. Konfliktus a „sok”, vagy szennyezett vízből adódhat. Ezután a hazai öntözést tekintette át, amelyben a vízkészletek mennyiségi eloszlását, az EU Víz Keretirányelvét, a víztakarékos talajművelést, a homokhátság helyzetét, a vízkút szabályozást (talpmélység stb.), fokgazdálkodást, a tisztai vésztározók felhasználását, a Duna-Tisza csatorna tervet véleményezte. Rávilágított a szárazgazdálkodás gyakorlatára alapozott „locsolás” és a növénytermesztési technológia részeként értendő „öntözés” közötti különbségre, ahol az utóbbinál a nyereségrealizálás, az előbbinél pedig a termésmentés a cél. A mikroöntözés jellemzőit talajtani szempontból elemezte, és a víztartalom a növény számára optimális szinten tartását, a talajnedvesség

folyamatos mérését indokolta meg. A gyümölcsösök öntözését, az állományok ültetés utáni „edzését” vetette fel. Az összefoglalásában az öntözés hazai jövőképét, és a szántóföldi zöldségtermesztés változásait említette meg.

Cifka Gábor, építészmérnök, Plantor Kft a „Mezőgazdasági öntözés vízjogi engedélyeztetése” címmel tartott előadást, amely a vízgazdálkodási tevékenységek jogi kereteivel indult. A vízjogi engedélyezés jogi hátterét foglalta össze, és a Belügyminisztérium Katasztrófavédelmi Igazgatóságainak hatásterületeit szemléltette. A környezet- és természetvédelmi engedélyezés jogi hátteréről is szólt, majd térképen mutatta be a Környezet- és Természetvédelmi hatóságok által lefedett illetékességi területeket, amelyekkel az engedélyeztetés előtt érdemes tisztában lenni. Részletesen ismertette az engedélyezéshez szükséges legfontosabb kérdéseket, valamint az engedélyköteles és a nem engedélyköteles öntözést. A kutakkal kapcsolatban a 2017-ben megváltozott vízgazdálkodást érintő törvényeket, határidőket foglalta össze (pl. a kutak fennmaradási, büntetés nélküli legalizálásának dátuma: 2018.december 31-e, stb.). Ezt követően a vízjogi engedélyek típusaira (pl. elvi vízjogi engedély; vízjogi létesítési engedély; vízjogi üzemeltetési engedély; fennmaradási engedély; megszüntetési engedély) tért rá. Az engedélyezési folyamatok időigényére, vagyis az ötlettől az első „kapavágásig” szükséges időre hívta fel a figyelmet, amelyhez kb. 8-12 hónapot kell számolni. Azt is megtudhattuk előadásából, hogy mégis mi befolyásolja ezt az időigényt, tehát az engedélyezés problémáit és buktatóit. Végül a megfelelő projekt lépéseit, fontosabb mérföldköveit ismertette, és néhány jó tanáccsal látta el az érdeklődő hallgatóságot (pl. Az egyenes út minden esetben rövidebb és olcsóbb is!). Minden előadás a Magyar Öntözési Egyesület honlapjáról letölthető.

Az előadások után díjátadásra került sor, a Magyar Öntözési Egyesület Oroszlány István emlékérmét adományozott Dr. Ligetvári Ferenc, professor emeritusnak, az eddigi munkásságának elismeréséül, az ICID alelnökeként, az ICID Magyar Nemzeti Bizottságának elnökeként és számos hazai és külföldi szervezetben végzett önkéntes munkájáért. További tartalmas, szakmai munkájához erőt, kitartást kívánunk!